

PATVIRTINTA

Klaipėdos r. Kretingalės pagrindinės mokyklos
direktorius 2020 m. gruodžio 23 d.
įsakymu Nr. V1-401

KLAIPĖDOS R. KRETINGALĖS PAGRINDINĖS MOKYKLOS SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos Klaipėdos r. Kretingalės pagrindinėje mokykloje vykdymo tvarka (toliau – Tvarka), parengta vadovaujantis Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis, patvirtintomis LR ŠMM ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190.

2. Tvarkos paskirtis – padėti mokyklos bendruomenei užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

3. Tvarka nustato smurto ir patyčių stebėsenos, informavimo, smurto ir patyčių prevencijos planavimo vykdymą Klaipėdos r. Kretingalės pagrindinėje mokykloje (toliau – mokykla).

4. Prevencija Tvaroje suprantama kaip priemonės ir būdai, kuriais siekiama užkirsti kelią socialinės rizikos veiksniams atsirasti arba jų įtakai sumažinti, stiprinti apsauginius veiksnius. Prevencija yra nuolatinis, cikliškas (ne baigtinis) procesas, apimantis esamų arba potencialiai galimų problemų identifikavimą, tinkamų priemonių joms spręsti parinkimą ir vykdymą, poveikio į (si)vertinimą ir tolesnių veiksmų planavimą.

5. Tvarka remiasi šiais principais:

5.1. į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės, tautinės, rasinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

5.2. kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, tėvai (globėjai, rūpintojai), pastebėję ar sužinoję apie patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;

5.3. veiksmų turi imtis visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ir patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų.

6. Visi Mokyklos bendruomenės nariai (mokiniai, vadovai, mokytojai, švietimo pagalbos specialistai, tėvai (globėjai, rūpintojai), kiti darbuotojai) turi būti supažindinti su mokyklos Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka, ją įgyvendinančiais dokumentais ir patvirtinti tai savo parašu.

7. Apraše vartojamos sąvokos:

7.1. patyčios – psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės kitam asmeniui daromi tyčiniai pasikartojantys veiksmai, kuriais siekiama pažeminti jo reputaciją ar orumą, jį įžeisti, įskaudinti ar kitaip sukelti jam psichologinę ar fizinę žalą. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

7.1.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

7.1.2. fizinės patyčios (smurtas): mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

7.1.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

7.1.4. patyčios kibernetinėje erdvėje, patyčios iš kito asmens naudojantis informacinėmis technologijomis ir/ar informacinės visuomenės informavimo priemonėmis, siekiant įbauginti asmenį, pakenkti jo reputacijai ir/ar kitokiu būdu jį pažeminti, neatsižvelgiant į tai, ar patyčių informacija siunčiama asmeniškai, ar paskleidžiama neapibrėžtam gavėjų skaičiui;

7.2. patyčias patiriantis vaikas – mokinys, iš kurio yra tyčiojamasi; 7.3. besityčiojantysis – mokinys ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

7.4. patyčias patiriantis suaugęs, vadovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys ar kitas suaugęs asmuo;

7.5. patyčių stebėtojas – mokinys ar suaugęs, matantis ar žinantis apie patyčias.

II SKYRIUS

SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA MOKYKLOJE

8. Smurto ir patyčių prevencija yra svarbi mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi mokyklos direktorius, Vaiko gerovės komisija, klasių vadovai, o jos vykdyje dalyvauja visi mokyklos bendruomenės nariai.

9. Mokyklos direktorius yra atsakingas už Tvarkos vykdymą ir stebėseną.

10. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja mokyklos Vaiko gerovės komisijos pirmininkas, psichologas, socialinis pedagogas, kurie kasmet:

10.1. inicijuoja anoniminę vaikų apklausą ir apibendrina jos rezultatus;

10.2. atlieka fiksuotų pranešimų apie patyčias analizę;

10.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis, esant poreikiui, rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

10.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

10.5. teikia siūlymus mokyklos direktoriui dėl smurto ir patyčių prevencijos priemonių įgyvendinimo mokykloje, mokyklos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo smurto ir patyčių prevencijos ar intervencijos srityje bei kitais klausimais;

10.6. esant reikalui, teikia siūlymus mokyklos direktoriui dėl mokyklos Smurto ir patyčių Prevencijos ir intervencijos tvarkos tobulinimo;

11. Klasių vadovai nuolat analizuoja turimus pranešimus apie patyčias, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo tvarką, apie prevencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su smurtu ir patyčiomis.

III SKYRIUS

SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJA MOKYKLOJE

12. Visais įtariamų ir realių smurto ir patyčių atvejais mokyklos administracijos atstovas, mokytojas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas nedelsiant:

12.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus smurtą ar patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

12.2. primena mokiniui, kuris smurtauja ar tyčiojasi, mokyklos nuostatas ir elgesio taisyklę

12.3. esant pagalbos mokinio sveikatai ir gyvybei reikalingumui, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar mokyklos darbuotojus bei dirbantį, visuomenės sveikatos priežiūros specialistą ar institucijas (policiją, greitąją pagalbą);

12.4. surenka informaciją apie smurtaujančių ar besityčiojančių tapatybę, dalyvių skaičių ir kitus galimai svarbius faktus;

12.5. informuoja raštu klasės vadovą apie įtariamą ir/ar įvykusį smurtą ar patyčias, elektroninių patyčių atveju, (jei turi) pateikia išsaugotus įrodymus.

12.6. jei informuoja tiesiogiai Vaiko gerovės komisijos pirmininką, psichologą ar socialinį pedagogą apie įtariamą ir/ar įvykusį smurtą ar patyčias (ar elektronines patyčias), kartu pateikia užpildytą pranešimo apie patyčias formą (priedas Nr. 1).

13. Klasės vadovas gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusį smurtą ar patyčias:

13.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai smurto/patyčių atvejis;

13.2. organizuoja individualius pokalbius su smurto/patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

13.3. užpildo pranešimo apie patyčias formą (priedas Nr. 1), ją perduoda Vaiko gerovės komisijos pirmininkui, psichologui ar socialiniam pedagogui;

13.4. toliau stebi situaciją, bendradarbiauja su Vaiko gerovės komisijos pirmininku, psichologu ar socialiniu pedagogu ir informuoja apie pokyčius.

14. užpildytą formą priėmęs asmuo (VGK pirmininkas, psichologas ir socialinis pedagogas) formą registruoja Smurto/patyčių registracijos žurnale (žurnalas laikomas pas socialinį pedagogą):

14.1. imasi spręsti susidariusią situaciją;

14.2. esant sudėtingesnei situacijai, inicijuoja mokyklos Vaiko gerovės komisijos sušaukimą.

15. Vaiko gerovės komisija įvertinusi turimą informaciją:

15.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, klase, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

15.2. informuoja apie esamą situaciją mokyklos direktorių, Klaipėdos r. savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyrių, Švietimo skyrių;

15.3. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.

16. Visiems patyčių dalyviams ir smurtautojams pagal individualius poreikius mokykloje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

17. Mokykla, vykdydama veiklas, orientuotas į smurto ir patyčių prevenciją, bendradarbiauja su mokinių tėvais, vietos bendruomene, savivaldybėse esančiomis įstaigomis ar organizacijomis, kitais suinteresuotais asmenimis.

IV SKYRIUS

SAUGIOS APLINKOS MOKYKLOJE KŪRIMAS

18. Saugios aplinkos mokykloje kūrimas apima glaudžiai tarpusavyje susijusius, integraliai veikiančius komponentus: mokyklos veiklą ir valdymą, socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymą, pozityvaus mokyklos mikroklimato kūrimą, mokinių pozityvių vertybių formavimą ir tėvų (globėjų, rūpintojų) (toliau – tėvai) įtraukimą/įsitraukimą.

19. Mokyklos direktorius atsako už sveiką, saugią, užkertančią kelią bet kokioms smurto apraiškoms ir žalingiems įpročiams aplinką mokykloje. Saugios ir palankios mokiniams aplinkos kūrimu rūpinasi bendruomenė.

20. Mokykla puoselėja pozityvias vertybes ir bendruomeniškumą (mandagumą, paslaugumą, rūpinimąsi kitais, pagarbą, pasitikėjimą, solidarumą, lygiateisiškumą ir kt.), kurias atitinka visų mokyklos darbuotojų elgesys ir veikla.

21. Socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas:

22.1. nuoseklus ir reguliarus mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas: nuosekliai ir reguliariai ugdomi mokinių savęs pažinimo, empatijos, problemų ir konfliktų sprendimo, pykčio valdymo, streso įveikos, bendravimo ir bendradarbiavimo ir kiti socialiniai įgūdžiai;

22.2. Mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas vykdomas:

22.2.1. sudarant mokykloje sąlygas kiekvienam mokiniui nuolat dalyvauti bent vienoje nuosekloje, ilgalaikėje socialinėje ir emocines kompetencijas ugdančioje prevencinėje programoje apimančioje smurto, alkoholio, tabako ir psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevenciją, sveikos gyvensenos skatinimą;

22.2.2. integruojant į neformaliojo vaikų švietimo veiklas, organizuojant prasmingas, bendruomeniškumą, savanorystę, pilietiškumą, saviraiškų dalyvavimą skatinančias veiklas;

22.3. pedagoginiai darbuotojai tobulina kvalifikaciją mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo srityje, taip pat tobulina asmenines socialines ir emocines kompetencijas.

23. Pozityvaus mokyklos mikroklimato kūrimas:

23.1. mokyklos bendruomenės narių santykiai: mokykloje kuriama mokymo(si) aplinka, palanki asmenybės ūgčiai, kuriami pozityvūs, tarpusavio pagarba, parama ir pasitikėjimu bendromis vertybėmis grįsti santykiai, puoselėjamos mokinių stiprybės ir galios, skatinami ir stiprinami bendrumo, tapatumo ir priklausymo mokyklos bendruomenei jausmai.

24. Mokinių pozityvių vertybių formavimas:

24.1. mokinių dalyvavimas gerinant mokyklos mokymo(si) aplinką: mokiniai aktyviai dalyvauja kuriant pozityvų mokyklos mikroklimatą, jų nuomonė ir idėjos yra išklausomos ir vertinamos, skatinamas bendruomeniškumas, mokinių saviraiškus dalyvavimas prasmingose veiklose;

24.2. dalyvavimas vietos bendruomenės veikloje: sudaromos galimybės ir skatinamas mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų taikymas ir įtvirtinimas įvairiuose gyvenimo kontekstuose (pvz.: skatinama savanorystė, dalyvavimas pilietinėje, socialinėje ir kitoje bendruomeninėje veikloje ir kt.).

25. Tėvų įtraukimas/įsitraukimas:

25.1. tėvų aktyvumo skatinimas: skatinamas tėvų dalyvavimas kuriant saugią mokymo(si) aplinką mokykloje, įtraukiant juos į Priemonių planavimą ir įgyvendinimą, kitas veiklas, atstovavimą mokyklai vietos bendruomenėje;

25.2. tėvų konsultavimas, informavimas: vykdomas tėvų konsultavimas ir informavimas patyčių ir smurto prevencijos, saugios aplinkos mokykloje kūrimo klausimais.

V SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

26. Visi dokumentai, esantys mokinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su mokiniu ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ir juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti mokinio teises ir teisėtus interesus.

Patyčių atvejų registracijos forma

Data: _____ Laikas: _____

Mokiniai, kurie dalyvavo:

Vardas: _____ Klasė: _____

Mokinio vaidmuo situacijoje: _____

Vardas: _____ Klasė: _____

Mokinio vaidmuo situacijoje: _____

Vardas: _____ Klasė: _____

Mokinio vaidmuo situacijoje: _____

Vardas: _____ Klasė: _____

Mokinio vaidmuo situacijoje: _____

Patyčių pobūdis (pažymėkite visus patyčių tipus, kurie tinka šiai situacijai):

- Kibernetinės patyčios
- Pravardžiavimas, užgauliojimas, erzinimas
- Pravardžiavimas, užgaulūs komentarai, susiję su rase, tautybe arba odos spalva
- Pravardžiavimas, užgaulūs komentarai arba ženklai ir gestai su seksualine potekste
- Fizinės patyčios
- Gandų skleidimas
- Socialinis izoliavimas / atstūmimas
- Daiktų, kurie priklauso kitam mokiniui, atėmimas
- Grasinimai / mėginimas įbauginti
- Kita:

Situacijos aprašymas:

Incidento vieta:

Apie incidentą pranešė:

Kokių veiksmų imtasi: